

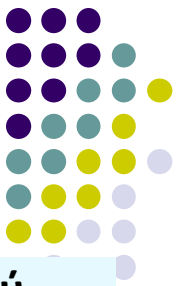
Μη Hodgkin Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

Απαρτιωμένη διδασκαλία στην
Αιματολογία 2018
Αργύρης Σ. Συμεωνίδης

Μη -Hodgkin Λέμφωμα:

Επιδημιολογία- προδιαθεσικοί παράγοντες

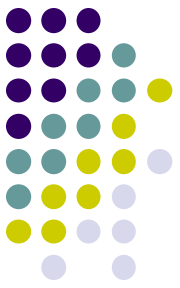

- Το 5% του συνόλου των νεοπλασιών – ο 5^{ος} πίο συχνός τύπος νεοπλασματικού νοσήματος στον άνθρωπο
- Ετήσια επίπτωση 7-8 νέες περιπτώσεις ανά 100000 πληθυσμού
- Ανοδική τάση στην επίπτωση μέχρι πρόσφατα, σημεία υποχώρησης λόγω αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης της HIV λοίμωξης

Προδιαθεσικοί παράγοντες:

- ◆ Οικογενής προδιάθεση
- ◆ Διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες – επαγγελματική έκθεση
- ◆ Ανοσοκαταστολή σαν αποτέλεσμα
 - ⊖ Συγγενούς νοσήματος ανοσοανεπάρκειας
 - ⊖ Λοίμωξης από τον ιό HIV
 - ⊖ Μεταμόσχευσης νεφρού ή μυελού
 - ⊖ Χρόνιας θεραπείας με ανοσοκαταστ. φάρμακα για οποιοδήποτε λόγο
- ◆ Λοίμωξη από τον ιό HTLV-1 ή τον EBV σε περιοχές της Αφρικής
- ◆ Χρόνιος αντιγονικός ερεθισμός / ανοσολογική διέγερση από
 - ⊖ Αυτοάνοσο ή αλλεργικό νόσημα
 - ⊖ Λοίμωξη από τους ιούς HCV, EBV, HHV-6, HHV-8, χλαμύδια
 - ⊖ Λοίμωξη από H.Pylori ή C.Jejuni

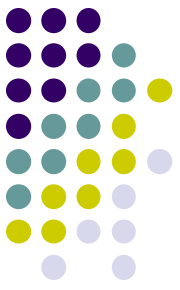
Ιστολογικοί τύποι που περιλαμβάνονται στα λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

- Διάχυτο λέμφωμα από μεγάλα Β-κύτταρα
 - ⇒ Κεντροβλαστικό Β-λέμφωμα
 - ⇒ Πρωτοπαθές Β-λέμφωμα μεσοθωρακίου
 - ⇒ Πρωτοπαθές λέμφωμα ορογόνων κοιλοτήτων
 - ⇒ Ανοσοβλαστικό λέμφωμα
 - ⇒ Πλασμαβλαστικό λέμφωμα
- Λέμφωμα Burkitt
- Β-λεμφοβλαστικό λέμφωμα
- Τ-Λεμφοβλαστικό λέμφωμα
- Περιφερικό Τ-λέμφωμα μη περαιτέρω ταυτοποιούμενο
- Αγγειοανοσοβλαστικού τύπου Τ-περιφερικό λέμφωμα
- Ηπατοσπληνικό Τ-λέμφωμα
- CD30+ αναπλαστικό λέμφωμα
- Εξωλεμφαδενικό ΝΚ/Τ-λέμφωμα
- Αγγειοκεντρικό Τ-λέμφωμα
- Τ-λευχαιμία/λέμφωμα ενηλίκων από ιό HTLV-1

Μη Hodgkin λέμφωμα:

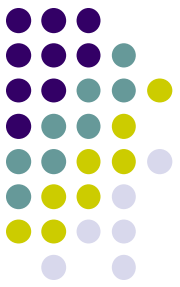
Γενικοί παθογενετικοί μηχανισμοί

- **Άθροιση γονιδιακών μεταβολών** στο γονιδίωμα των λεμφοκυττάρων, από ενδογενείς ή και περιβαλλοντικούς παράγοντες
- **Αντιγονική διέγερση και επιλογή ενός κλωνικού κυτταρικού πληθυσμού** του οποίου η δημιουργία εξυπηρετούσε κάποια σκοπιμότητα
- **Λοίμωξη από κάποιον ογκογόνο ιό** ενός λεμφοκυτταρικού πληθυσμού που δεν εξυπηρετούσε καμιά σκοπιμότητα και επρόκειτο να οδηγηθεί σε απόπτωση
- **Ανοσοανεπάρκεια του φορέα οργανισμού** και αδυναμία απαλλαγής από «δυσλειτουργικά» ή «άχρηστα» λεμφοκύτταρα

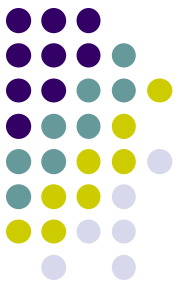
Οι παραπάνω μηχανισμοί συμμετέχουν λιγότερο ή περισσότερο στην παθογένεια κάθε συγκεκριμένου τύπου λεμφώματος

Τυπικές λεμφωματογόνες γενετικές μεταβολές

- **Ενεργοποίηση ογκογονιδίων με χρωσωματική αναδιάταξη και μετατόπισή τους σε ρυθμιστικές περιοχές καθοριστικών γονιδίων για το λεμφοκύτταρο**
 - Γονιδιακός τόπος βαρειάς αλυσίδας ανοσοσφαιρίνης 14q32
 - Γονιδιακός τόπος κ-ελαφράς αλυσίδας 2p11
 - Γονιδιακός τόπος λ-ελαφράς αλυσίδας 22q11
 - Γονιδιακός τόπος T-κυτταρικού υποδοχέα 14q11
- **Απώλεια λειτουργίας των ρυθμιστικών περιοχών μεταγραφής του μετακινούμενου ογκογονιδίου και των γονιδίων των B- και των T-κυτταρικών υποδοχέων**
- **Δημιουργία λειτουργικού γονιδίου σύντηξης / πρωτεΐνης σύντηξης - περίπτωση t(2;5) του Ki-1+ αναπλαστικού λεμφώματος.**

Παραδείγματα λεμφωματογόνων χρωσωματικών αναδιατάξεων

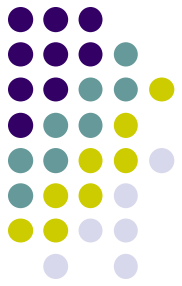

Τύπος NHL	Αναδιάταξη	Ογκογονίδιο	Μηχανισμός ενεργοποίησης
<ul style="list-style-type: none"> Οζώδες 	t(14;18)(q32;q21) t(2;18)(p11;q21) t(18;22)(q21;q11)	bcl-2 bcl-2 bcl-2	Αναστολή απόπτωσης Αναστολή απόπτωσης Αναστολή απόπτωσης
<ul style="list-style-type: none"> Λεμφοπλασμα- τοκυτταρικό 	t(9;14)(p13;q32)	PAX-5	Απορρύθμιση μεταγραφής/ υπερπλασία Β-λεμφοκυττάρου
<ul style="list-style-type: none"> Λέμφωμα μανδύα 	t(11;14)(q13;q32)	bcl-1/cyclinD1	Απώλεια ρύθμισης κυττ. κύκλου
<ul style="list-style-type: none"> Λέμφωμα Burkitt 	t(8;14)(q24;q32) t(2;8) (p11;q24) t(8;22)(q24;q11)	c-myc c-myc c-myc	Απορρύθμιση μεταγραφής Απορρύθμιση μεταγραφής Απορρύθμιση μεταγραφής
<ul style="list-style-type: none"> Διάχυτο λέμφωμα από μεγάλα κύτταρα 	t(3;var)(q27;var)	bcl-6	Απορρύθμιση μεταγραφής στα κύτταρα του βλαστικού κέντρου
<ul style="list-style-type: none"> Αναπλαστικό Ki-1+ λέμφωμα 	t(2;5)(p23;q35)	NPM/ALK	Τυροσινική κινάση εκ σύντηξης

Ο ρόλος των λεμφωματογόνων ιών

- **Αποδεδειγμένα λεμφωματογόνοι ιοί**
 - EBV (Λέμφωμα Burkitt, μετά SCT λεμφοϋπερπλαστική νόσος)
 - HHV-8 (λέμφωμα των ορογόνων κοιλοτήτων, νόσος Castleman)
 - HTLV-1 (λευχαιμία / λέμφωμα των ενηλίκων)
 - HTLV-II (λευχαιμία από τριχωτά κύτταρα variant)
- **Ιοί που ευνοούν την ανάπτυξη λεμφωμάτων χωρίς άμεση παθογενετική εμπλοκή**
 - HIV
 - HCV
- **Άλλες νεοπλασίες που σχετίζονται με τον ιό EBV**
 - Ρινοφαρυγγικό καρκίνωμα
 - Λέμφωμα Hodgkin

Κυτταρική προέλευση των λεμφωμάτων υψηλού βαθμού κακοηθείας

- Β-κυτταρική προέλευση 85%
- Τ-κυτταρική προέλευση 12%
- ΝΚ-κυτταρική προέλευση 1%
- Ασαφής προέλευση 2%

Κλινικές εκδηλώσεις I.

• Λεμφαδενοπάθεια	65-70%
• Τοπικά συμπτώματα	60%
• Εξωλεμφαδενική νόσος	40%
• Σπληνομεγαλία	25%
• Συστηματικά («B») συμπτώματα	20%
• Διήθηση μυελού	20%
• Πιεστικά φαινόμενα σε παρακείμενα όργανα	15%
• Άλλα σύνδρομα εκ κυτταροκινών	15%
• Διήθηση ΚΝΣ	5%

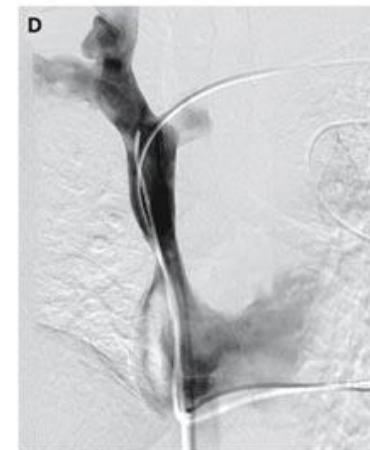
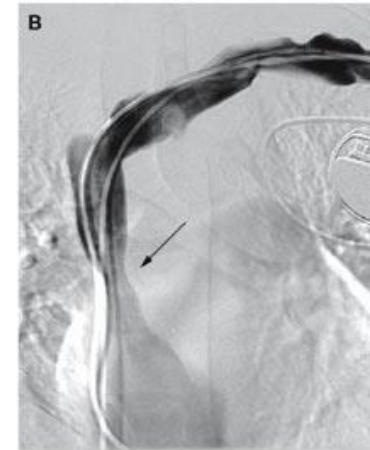
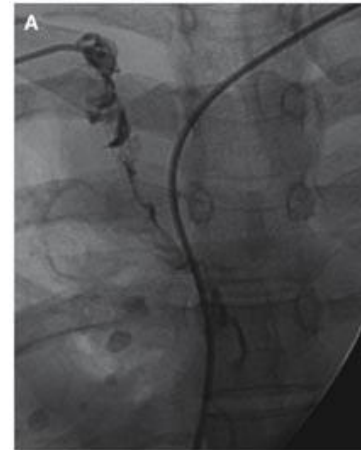
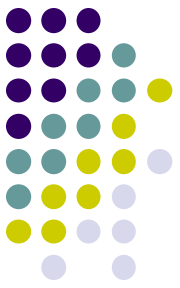
Κλινικές εκδηλώσεις II. Συστηματικά συμπτώματα

- **Πυρετός αγνώστου αιτιολογίας, ενίοτε υψηλός**
 - Παραγωγή ενδογενών πυρετογόνων (IL-1, IL-6, TNFα κλπ)
 - Συνοδός συνήθως ευκαιριακή λοίμωξη
- **Πυρέτιο παρατεινόμενο με διακυμάνσεις**
- **Ανορεξία, απώλεια βάρους (>10% του ΣΒ = Β σύμπτωμα)**
- **Εφιδρώσεις αδικαιολόγητες, κυρίως τη νύχτα**
- **Αρθραλγίες, σωματική κακουχία**
- **Γενικευμένος κνησμός**
 - Παραγωγή IL-5 δευτερογενώς +/- ηωσινοφιλία

Κλινικές εκδηλώσεις III.

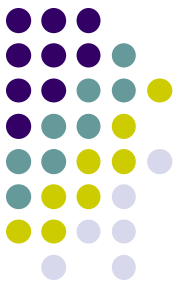
Πιεστικά φαινόμενα σε παρακείμενα όργανα

- Σύνδρομο άνω κοίλης
- Απόφραξη αποχετευτικής μοίρας των νεφρών - υδρονέφρωση
- Αποφρακτικός ειλεός
- Απόφραξη ανώτερων αεραγωγών
- Απόφραξη εξωηπατικών χοληφόρων - ίκτερος
- Πίεση νωτιαίου μυελού - παραπάρεση

Ν.Η.Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

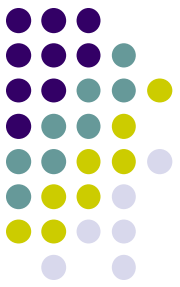
Άλλα τοπικά συμπτώματα Ι.

- Αιμορραγία πεπτικού από λεμφώματα ΓΕΣ
- Ξηροστομία – δυσγευσία από δυσλειτουργία σιελογόνων αδένων
- Δυσκαταποσία από διήθηση του υποφάρυγγα – οισοφάγου
- Λόξυγγας από μηχανικό ερεθισμό του φρενικού νεύρου
- Πρώϊμος κορεσμός από μεγάλη σπληνομεγαλία
- Πυλαία υπέρταση από μεγάλη σπληνομεγαλία
- Αυτόματη ρήξη σπληνός (πολύ σπάνια)
- Ρήξη εντέρου – οξεία περιτονίτις (συνήθως μετά την έναρξη θεραπείας)
- Επίμονος ξηρός βήχας από πίεση βρόγχων ή αεραγωγών
- Βράγχος φωνής / δυσκινησία φωνητικών χορδών από πίεση ή πάρεση του κάτω λαρυγγικού νεύρου

Ν.Η.Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

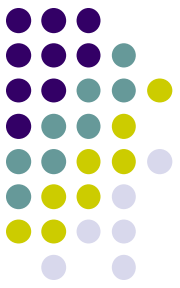
Άλλα τοπικά συμπτώματα II.

- **Λεμφοίδημα άνω άκρου από απόφραξη λεμφαγγείων μασχάλης (πολύ σπάνια)**
- **Οξεία νεφρική ανεπάρκεια – κωλικός νεφρού – υδρονέφρωση από πίεση της αποχετευτικής μοίρας των νεφρών**
- **Παθολογικό κάταγμα από διήθηση – καταστροφή οστού**
- **Ριζιτικό άλγος από διήθηση νωτιαίας ρίζας**
- **Εν τω βάθει φλεβική θρόμβωση κάτω άκρου από πίεση ή απόφραξη της λαγονίου ή της μηριαίας φλέβας**
- **Άλγος και διόγκωση οσχέου από διήθηση όρχεων**
- **Ποικίλη εστιακή συμπτωματολογία από λεμφώματα ΚΝΣ**
- **Στραβισμός, διπλωπία, εξόφθαλμος από λεμφώματα του οφθαλμικού κόγχου**

Ν.Η.Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

Εργαστηριακά ευρήματα I.

- **Αναιμία ποικίλης αιτιολογίας**
 - ⇒ Ορθόχρωμη – ορθοκυτταρική αναιμία τύπου χρόνιας νόσου
 - ⇒ Σιδηροπενική αναιμία
 - ⇒ Αυτοάνοση αιμολυτική αναιμία
 - ⇒ Υπερσπληνισμός
 - ⇒ Αναιμία από διήθηση του μυελού
- Φυσιολογικός αριθμός λευκών, **λευκοπενία ή λευκοκυττάρωση**
- Κυκλοφορία **κλωνικών Β-λεμφοκυττάρων** στο αίμα
- Φυσιολογικός αριθμός αιμοπεταλίων, **θρομβοπενία ή θρομβοκυττάρωση**
- **Αυξημένη ΤΚΕ στο 30-40% των περιπτώσεων**

Ν.Η.Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

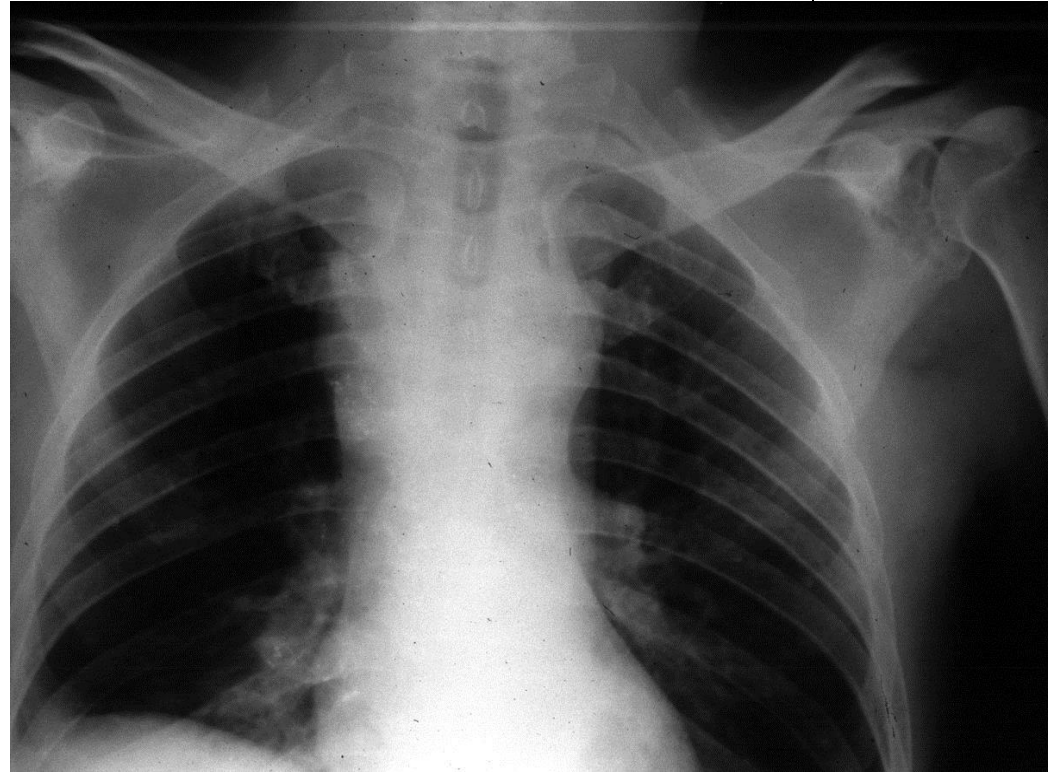
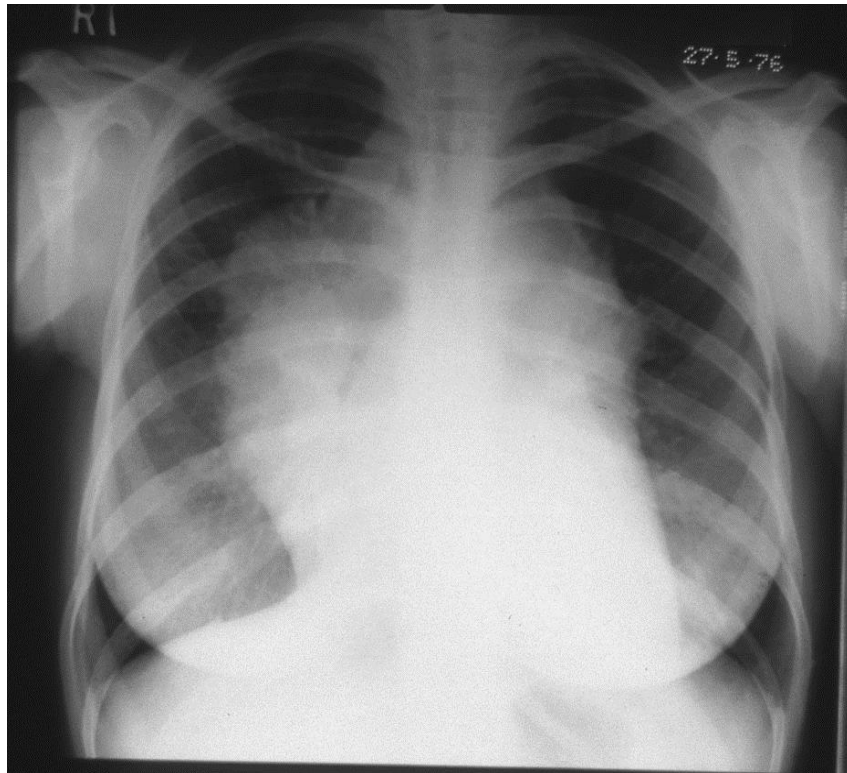
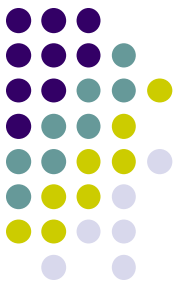
Εργαστηριακά ευρήματα II.

- Υπερουριχαιμία
- Υπερασβεστιαιμία σε ορισμένους τύπους χαρακτηριστική
- Αυξημένη LDH ορού
- Αυξημένες πρωτεΐνες οξείας φάσεως στον ορό
- Χαμηλός Fe ορού, συνήθως φυσιολογικός κορεσμός τρανσφερρίνης και φυσιολογική ή αυξημένη φερριτίνη
- Επηρεασμένη ηπατική βιοχημεία συχνότερα αυξημένη γ-GT
- Αυξημένη β2-μικροσφαιρίνη ορού
- HBsAg+: 7-8%, RR: 1.8-2, Αντι-HCV+: 2-3%, RR: 5, Αντι-HIV RR: 100x

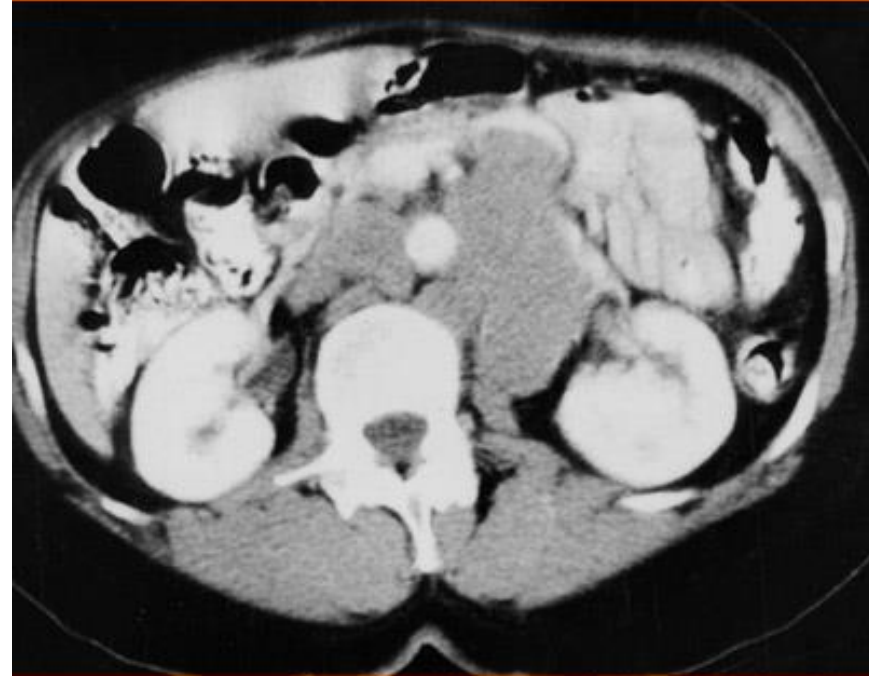
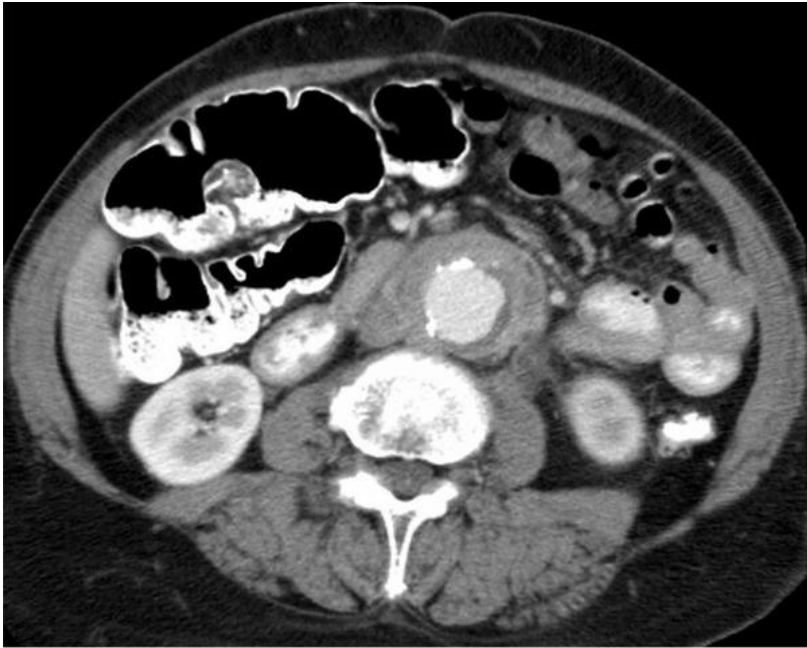
Ν.Η.Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

Απεικονιστικά ευρήματα I.

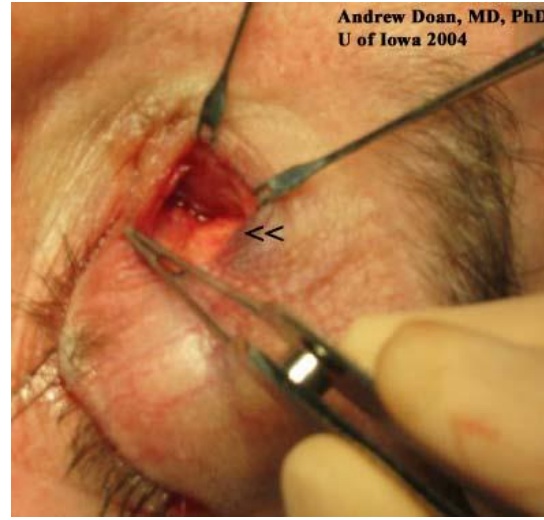

- Διεύρυνση ανώτερου ή κατώτερου μεσοθωρακίου (πρωτοπαθές Β-NHL, Τ-λεμφοβλαστικό, Ki-1+ αναπλαστικό, άλλοι όγκοι)

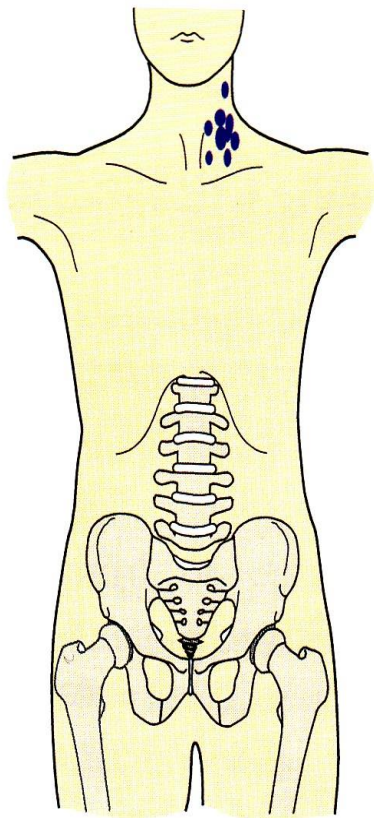
Ενδοκοιλιακή λεμφαδενοπάθεια επί Ν.Η.Λεμφώματος

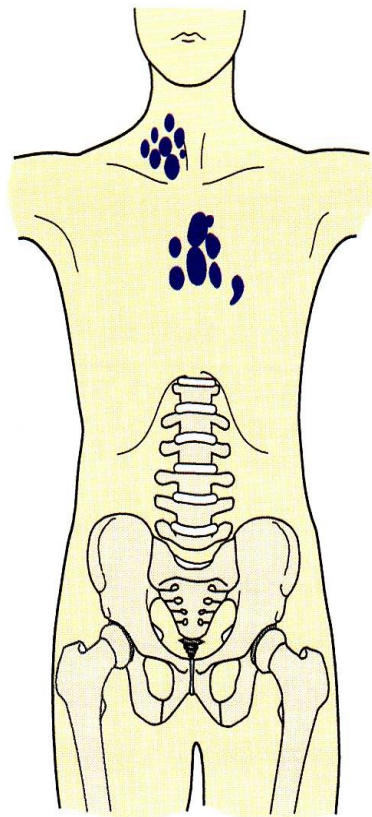
Εικόνες από διάφορα εξωλεμφαδενικά λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας

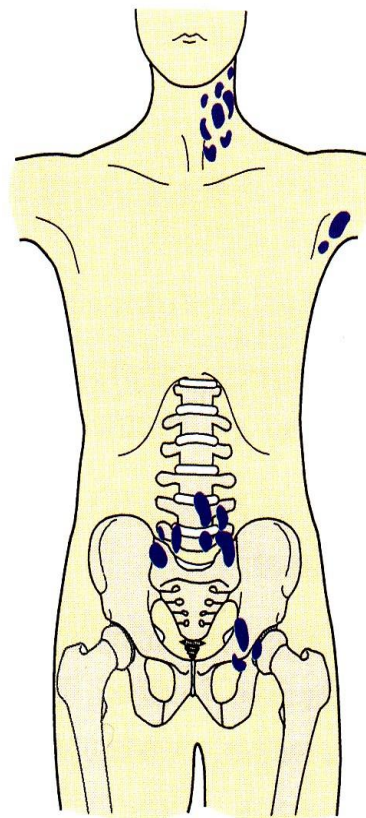
Σταδιοποίηση Ν.Η. λεμφώματος σύστημα Ann - Arbor

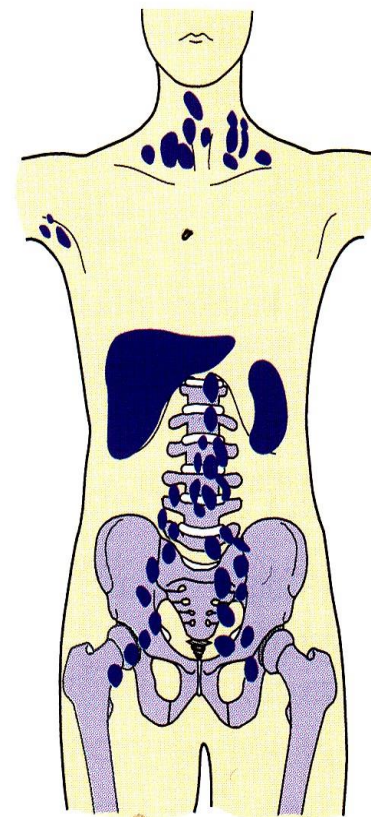
Stage I

Stage II

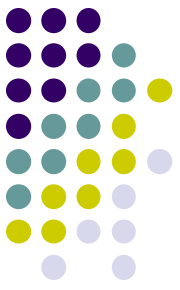

Stage III

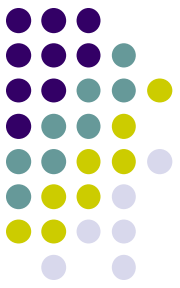
Stage IV

Απαραίτητος παρακλινικός έλεγχος ασθενούς με λεμφοϋπερπλαστική νόσο Ι.

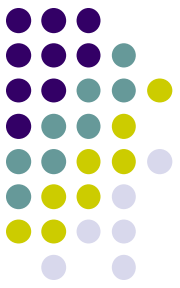
- **Ανάδειξη βιολογικών χαρακτήρων της νόσου από το βιοψικό υλικό**
 - Καρυότυπος ή FISH για ύποπτες αντιμεταθέσεις χρωμοσωμάτων
 - FISH για αναδιατάξεις των περιοχών TCR ή IgH
 - Ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος bcl-2, bcl-6, p53, c-myc, Imp-1, alk κλπ
 - Δείκτης κυτταρικού πολλαπλασιασμού Ki-67
- **Λεπτομερής κλινική εξέταση**
- **Μορφολογία περιφερικού αίματος - αιματολογικές παράμετροι**
- **Ανοσοφαινότυπος περιφερικού αίματος με κυτταρομετρία ροής**
- **A/α θώρακος – CT Θώρακος ± HRCT**
- **CT ή MRI ολόκληρης της κοιλίας**
- **CT ή MRI οποιασδήποτε ύποπτης για νόσο περιοχής**
- **Σπινθηρογράφημα απεικόνισης εστιών νόσου με Ga⁺⁺ ή PET**

Απαραίτητος παρακλινικός έλεγχος ασθενούς με λεμφοϋπερπλαστική νόσο II.

- Ενδοσκοπικός και απεικονιστικός έλεγχος όλου του πεπτικού επί λεμφωμάτων οποιασδήποτε μοίρας του πεπτικού – λήψη βιοψιών από κάθε ύποπτη περιοχή
- Επίχρισμα μυελού και οστεομυελική βιοψία
- Εκτίμηση προγνωστικών παραμέτρων ορού **LDH, CRP, β_2 -μικροσφαιρίνης, αλβουμίνης**
- Αξιολόγηση παραμέτρων **νεφρικής και ηπατικής λειτουργίας**, παραμέτρων σιδήρου και ηλεκτρολυτών ορού
- Λειτουργικός έλεγχος της αναπνοής (σπιρομέτρηση, διάχυση, αέρια αρτηριακού αίματος)
- **ΗΚΓ και έλεγχος συσταλτικότητας μυοκαρδίου** με U/S ή Tl-scan

Απαραίτητος παρακλινικός έλεγχος ασθενούς με λεμφοϋπερπλαστική νόσο III.

- Αξιολόγηση πρωτεϊνογράμματος και ανοσοσφαιρινών ορού
- Δερμοαντίδραση Mantoux
- Καλλιέργειες από γνωστές λοιμογόνες εστίες του σώματος του ασθενούς
- **Screening αντισωμάτων για τους ιούς HBV, HCV, HIV, CMV, EBV και κατά περίπτωση και για άλλους**
- Έλεγχος θυρεοειδικής λειτουργίας και λειτουργίας γονάδων
- **ΟΝΠ σε όλα τα λεμφώματα του ΚΝΣ, του σπλαγχνικού κρανίου, των όρχεων και στα T-προέλευσης λεμφώματα**
- Κατάψυξη σπέρματος, ωαρίων ή γονιμοποιημένων ωαρίων σε ασθενείς αναπαραγωγικής ηλικίας που το επιθυμούν

Μη Hodgkin Λεμφώματα υψηλού βαθμού κακοηθείας – Σύνοψη παρουσίασης

- Ετερογενής ομάδα από άποψη κλινική, προγνωστική και κυτταρικής προέλευσης.
- Η μεγαλύτερη σε συχνότητα κατηγορία είναι το **διάχυτο λέμφωμα από μεγάλα Β-κύτταρα**.
- Εντός αυτής υπάρχουν μερικές **σαφώς αφοριζόμενες κλινικές οντότητες** όπως το **T-λεφοβλαστικό**, το **Burkitt**, το **B-λέμφωμα του μεσοθωρακίου** και το **ρινικό T/NK λέμφωμα**.
- Υπάρχει ο **διεθνής προγνωστικός δείκτης IPI** που έχει μεγάλη αξία στους περισσότερους τύπους λεμφωμάτων
- Οι χειρισμοί πλήρους σταδιοποίησης και προγνωστικής αξιολόγησης πρέπει να γίνονται σε όλους τους ασθενείς προ θεραπείας